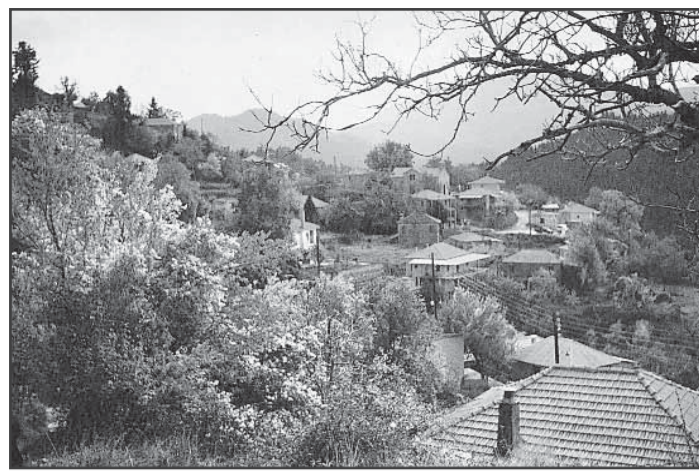

Η ΚΕΡΑΣΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΕΡΑΣΙΩΤΩΝ ΔΩΡΙΔΑΣ — ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 8 - 105 59 ΑΘΗΝΑ — ΤΗΛ. 210 3234288 - FAX: 210 3232504 — ΚΩΔΙΚΟΣ: 3997

ΕΤΟΣ 206

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 110

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ € 0,29

17ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΤΗΣ ΟΜ/ΔΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΗΣ Β.Δ. ΔΩΡΙΔΑΣ

Με εξαιρετική επιτυχία πραγματοποιήθηκε την 20ή Αυγούστου 2011, το Αντάμωμα της ανωτέρω Ομοσπονδίας στη θέση **Πρατά-Λάκος**.

Η συμμετοχή των μελών των συλλόγων και πολλών κατοίκων από πολλά διαμερίσματα του Δήμου Δωρίδας υπήρξε ικανοποιητική και η όλη εορτή με τη δημοτική μουσική και τους λεβέντικους χορούς έδωσε έναν ιδιαίτερο τόνο και μια ξεχωριστή ομορφιά μέσα σ' αυτό το υπέροχο και παραδοσιακό τοπίο της περιοχής μας.

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας **Ζήσιμος Κωνσταντόπουλος** καλωσόρισε τους επίσημους:

Τη Βουλευτή **Αφροδίτη Παπαθανάση**, την Αντιπεριφερειάρχη **Γιώτα Γαζή**, τον Δήμαρχο **Γεώργιο Καπετζώνη**, τους Αντιδημάρχους, Δημοτικούς Συμβούλους, Προέδρους Συλλόγων και όλους τους κατοίκους των χωριών που συμμετείχαν στην εορτή.

Οι επίσημοι ευχαρίστησαν τον Πρόεδρο και όλους τους εορτάζοντες. Ιδιαίτερα, ο Δήμαρχος κ. Καπετζώνης, σε σύντομη ομιλία του, ευχήθηκε το επόμενο Αντάμωμα να είναι πλουσιώτερο και ευτυχέστερο και τόνισε ότι ο Δήμος Δωρίδας δεν θα παύσει να ενισχύει και να είναι διαρκής παραστάτης σε κάθε προσπάθεια της Ομοσπονδίας για την εκπλήρωση των σκοπών της.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΣ κ. ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗ

Η βουλευτής του Νομού μας κ. **Αφροδίτη Παπαθανάση**, σε σχέση με το θέμα: «**Αναβάθμιση υπηρεσιών σε αρχαιολογικούς χώρους και Μουσεία**» απηύθυνε την ακόλουθη ερώτηση προς τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού κ. Π. Γερούλανο:

1. Σε ποιά βαθμίδα και κατηγορία εντάσσεται ο κάθε αρχαιολογικός χώρος και μουσείο που λειτουργεί

στη Φωκίδα.

2. Ποιά έργα αναβάθμισης θα πραγματοποιηθούν, ποιές υπηρεσίες θα παρέχονται και με ποίο χρονοδιάγραμμα προτίθεστε να χρηματοδοτήσετε τους ανωτέρω χώρους και αν οι ΔΕΛΦΟΙ, το μουσείο και ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκονται στο σχεδιασμό σας, έτσι ώστε να περιληφθούν στην κατηγορία Α1.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΩΚΙΔΑΣ

Υπογράφηκε από τον Περιφερειάρχη Στ. Ελλάδας Κλέαρχο Περγαντά η σύμβαση κατασκευής του δρόμου «Άμφισσα - Λιδωρίκι (από Αγία Ευθυμία ως διασταύρωση φυλακών)», προϋπολογισμού 17.500.000 € και συμβατικού αντικείμενου 11.376.895 €

Ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας Κλέαρχος Περγαντάς και ο ανάδοχος του έργου, υπέγραψαν στις 29 Σεπτεμβρίου, τη σύμβαση μεταξύ Περιφέρειας και εργολήπτριας επιχείρησης για την κατασκευή του δρόμου «Εθνική οδός Άμφισσας - Λιδωρικού (Αγία Ευθυμία έως διασταύρωση νέων φυλακών)». Το έργο είναι ενταγμένο και χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ (Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας), με προϋπολογισμό 17.500.000 € και συμβατικό αντικείμενο 11.376.895 €.

Πρόκειται για την πλήρη κατασκευή του δρόμου από την Αγία Ευθυμία ως την διασταύρωση των φυλακών Μαλανδρινού, με την οποία ολοκληρώνεται το έργο που είχε ξεκινήσει από το Γ' ΚΠΣ.

Υπογράφηκε από τον Περιφερειάρχη Στ. Ελλάδας Κλέαρχο Περγαντά η ένταξη στο ΕΣΠΑ του έργου «Βελτίωση ύδρευσης Ελαίας» στην Φωκίδα πρ/σμού 789.620 €

Με απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας Κλέαρχου Περγαντά εντάχθηκε και χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ, το έργο βελτίωσης της ύδρευσης στην Ελαία Δήμου Δωρίδας στη Φωκίδα με προϋπολογισμό 789.620€.

Αντικείμενο του έργου, είναι να γίνουν οι αναγκαίες τεχνικές παρεμβάσεις, που περιλαμβάνουν καλλιέργεια πηγών, δίκτυο ύδρευσης μήκους 4 χιλιομέτρων και δεξαμενή όγκου 200 κυβικών μέτρων.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΠΕΡΓΑΝΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΧΡΟΝΟ

Εύχομαι το 2012 να είναι μια χρονιά δημιουργική, ειρηνική, με υγεία και προσωπική ευτυχία για όλους.

Ο χρόνος που πέρασε ήταν χρόνος – καταλύτης, αφού σηματοδεύτηκε από γενικευμένη κρίση και συνθήκες ανασφάλειας και έγινε αφορμή να λειτουργήσουν τα αντανάκλαστικά της κοινωνίας, ακολουθώντας δρόμους ρήξης και διαμαρτυρίας, αλλά και δρόμους ελπίδας και απαιτήσεων για αξιοκρατία και κοινωνική δικαιοσύνη. Η παγκόσμια κρίση δημιούργησε νέους συσχετισμούς στην οικονομία και στην κοινωνία και μετατόπισε τις προσδοκίες μας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

Εκείνο που φαίνεται πια με τον πιο προφανή τρόπο, είναι ότι πρέπει να διαμορφωθούν νέοι όροι στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή. Ο κόσμος μας χρειάζεται μια άλλη δυναμική για να προσεγγίσει αρχές και αξίες που θα θεμελιώνουν την κοινωνική δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και τη συνύπαρξη ανθρώπων, κοινωνιών και κρατών.

Το 2012, εκτός από μια δύσκολη χρονιά για τον τόπο μας, ας ελπίσουμε ότι θα είναι και χρονιά των μεγάλων αλλαγών. Ας αναδειχτεί μέσα από την κρίση, ένα αναθεωρημένο και υγιές σύστημα που θα μπορεί να δημιουργήσει σταθερές βάσεις για το αύριο όλων μας.

Χρόνια πολλά, με υγεία, αντοχές και ελπίδα.

Περί επανακατοίκησης της ορεινής Δωρίδας

Η Δωρίδα είναι μια κατεξοχήν ορεινή περιοχή, που στη διάρκεια των τελευταίων 60 χρόνων έχασε το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της, πολλές από τις παραδόσεις της ξεχάστηκαν και οι κάτοικοι της διασκορπίστηκαν σε όλες τις γωνιές του πλανήτη. Η εγκατάλειψη είναι φανερή σ' όποιον επισκέπτεται τα χωριά της και είναι αμφίβολο αν οι νέες γενιές, που αναλαμβάνουν τα πατρικά σπίτια, θα έχουν τους πόρους και τη διάθεση για να τα συντηρήσουν. Υπάρχει τρόπος να μεταστραφεί αυτή η δυσώϊνη κατάσταση;

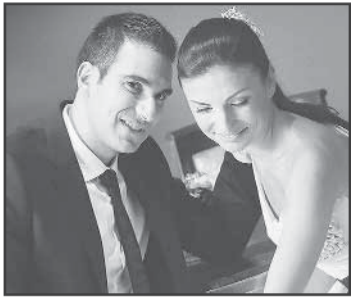
Ο συνολικός πληθυσμός της Φωκίδας μειώθηκε κατά 16% μεταξύ 2001 και 2011. Ήταν μια περίοδος οικονομικής ανάπτυξης και οι κάτοικοι κατευθύνονταν προς τις μεγάλες πόλεις για μια καλύτερη ζωή. Ήδη, κατά την απογραφή του 2001, το δημοτικό διαμέρισμα Βαρδουσίων έχει μόνο 8 κατοίκους ανά τετραχιλιόμετρο, είναι δηλαδή πιο αραιοκατοικημένο και από τη Ρωσία, κι αυτό με την παραδοχή ότι η Αρτοτίνα έχει 499 μόνιμους κατοίκους και η Κερασιά 99. Η πραγματική πυκνότητα πληθυσμού του διαμερίσματος Βαρδουσίων είναι μικρότερη απ' αυτή της Ισλανδίας, που είναι μόνιμα καλυμμένη με πάγους και όπου τα δέντρα σπανίζουν. Αναρωτιέται κανείς αν αυτό το μέγεθος της εγκατάλειψης οφείλεται αποκλειστικά στους σκληρούς χειμώνες της βόρειας Δωρίδας ή αν θα πρέπει να αποδοθεί στην παντελή έλλειψη κρατικής μέριμνας για τις ορεινές περιοχές.

Η ορεινή Ελλάδα ενίοτε κατοικήθηκε από πληθυσμούς που προσπαθούσαν να ξεφύγουν από τους κατακτητές και την εξοντωτική φορολογία που αυτοί επέβαλλαν. Είναι γνωστό ότι κατά τη σύντομη περίοδο της γερμανικής κατοχής, για παράδειγμα, ο πληθυσμός στα ορεινά χωριά δεν επηρεάστηκε σημαντικά, ενώ οι κάτοικοι της Αθήνας λιμοκτονούσαν. Άραγε αυτές οι ιστορικές συνθήκες έχουν περάσει ανεπιστρεπτή ή ο πληθυσμός θα αναγκαστεί να βρει

(Συνέχεια στη σελ. 4)

ΓΑΜΟΣ

Στις 2 Σεπτεμβρίου 2011, στον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίνας, Εκάλης τέλεσαν τους γάμους τους οι εκλεκτοί νέοι **Γιώργος Κορρές** και **Σοφία Παπαδοπούλου** (κόρη της Παρασκευής (Βούλας) Ι. Βρέττα).

Μετά την τελετή οι ευτυχείς νέοι με τους γονείς τους **Βα-**

σίλη και **Βούλα Παπαδοπούλου** και **Σταύρο** και **Κατερίνα Κορρέ** παρέθεσαν δεξίωση στους καλεσμένους στο κτήμα «Πεντελικόν» στην Βαρυμπόμπη.

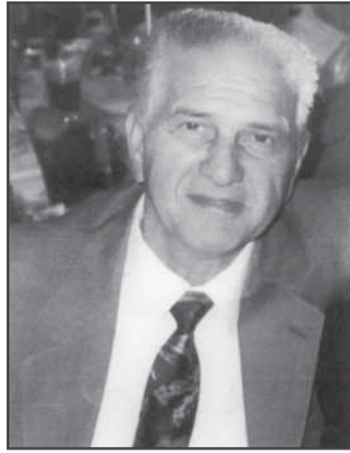
Εκεί, νεόνυμφοι, γονείς και καλεσμένοι διασκέδασαν με εκλεκτά εδέσματα, ποτά, χορούς και τραγούδια μέχρι πρωίας.

Το Δ.Σ. του συλλόγου τους εύχεται κάθε ευτυχία και μια οικογενειακή ζωή χαρούμενη και δημιουργική.

Για τον συγχωρεμένο παππού μου

Θεόδωρος Β. Γκάνος

«ΜΑΚΑΡΙ ΝΑ ΕΙΧΕΣ ΕΝΑΝ ΠΑΠΠΟΥ ΣΑΝ ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΜΟΥ»

Ήθελα να πω μια ιστορία για τον παππού μου επειδή και σε αυτόν πάντα του άρεσε να λέει ιστορίες. Ο παππούς μου γεννήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 1922 ή αλλιώς 22-2-22. Ο παππούς μου πάντα θεωρούσε αυτή την ημερομηνία τυχερή και ήταν και ο ίδιος τυχερός. Και το όνομα που του χάρισαν οι γονείς του, Θεόδωρος, του άξιζε επειδή ήταν αυτός δώρο Θεού. Ο παππούς μου δούλεψε πάρα πολύ σκληρά για όλη την οικογένειά του, για να μας προσφέρει ένα καλύτερο μέλλον από αυτό που είχε ο ίδιος.

Μου έλεγε ιστορίες από τότε που ήταν μικρός, που περπατάγε από την Κερασιά ως το Μεσολόγγι να φέρει αλάτι στο σπίτι του. Εγώ τον λυπόμουν επειδή μου έλεγε ότι τρώπαγαν τα παπούτσια του και φοβόταν να κοιμάται μέσα στα έλατα τη νύχτα. Όταν μεγάλωσε αποφάσισε να γίνει αστυνομικός, υπηρέτησε στην Πάτρα και ήταν πάντα περήφανος για αυτό. Αυτοί που τον ήξεραν καλά θυμούνται πως πάντα ήθελε να δείχνει σε όλους τη φωτογραφία του από τότε που ήταν αστυνομικός. Όμως, όταν πέθανε ο πατέρας του, ο παππούς μου αποφάσισε να πάει στην Αμερική, σε μια ξένη χώρα, επειδή θεωρούσε καθήκον του να φροντίσει αυτός τώρα την οικογένειά του.

Δούλεψε πάρα πολύ σκληρά στην Αμερική ο παππούς μου, κάνοντας δουλειές που ήταν κατώτερες από αυτόν. Στο Οχάιο και στη Νέα Υόρκη, μου έλεγε πως έπλενε τόσα πιάτα, που τα βράδια έκλαιγε από τον πόνο και δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Μετά όταν άρχισε να πουλά «φράν-φουρες», τη δουλειά που έκανε για 53 χρόνια, ο παππούς μου στεκόταν έξω στο κρύο, στα χιόνια και τις βροχές για να δουλέψει. Πάντα μου θύμιζε ότι την πρώτη μέρα που δούλεψε σε αυτή τη δουλειά δεν είχε ούτε 10 «σέντσια» για να πει καφέ.

Όμως, ο παππούς μου πάντα δούλευε σκληρά, πάντα ήταν φιλότιμος και πάντα είχε δυνατή πίστη στο Θεό και για αυτό ο Θεός του το ανταπέδωσε. Ο παππούς μου μπόρεσε και βοήθησε την οικογένειά του. Όσοι τον γνώριζαν τον αγαπούσαν επειδή είχε καλή καρδιά. Αφού, στο Μάσπεθ, εκεί που ζούσε, όλοι τον αγαπούσαν επειδή ποτέ δεν άφηγε κανέναν να πεινάσει. Όμως,

ένα από τα σπουδαιότερα χαρίσματα που έδωσε ο Θεός στον παππού μου ήταν η πανάξια σύζυγός του, η γιαγιά μου η Ευθυμία. Πάντα αστειευόταν ο παππούς μαζί μου λέγοντας: «Πολλές αρραβωνιάστηκα, αλλά καμιά δεν ήταν σαν τη γιαγιά σου. Ήμουν τυχερός και δεν έχω κανένα παράπονο από αυτήν». Γιαγιά μου, τον περιποιήθηκες τον παππού μου σαν βασιλιά ως την τελευταία του πνοή και για αυτό ήταν σωστός. Είσαι η καλύτερη.

Η γιαγιά μου χάρισε στον παππού μου δυο κόρες, τη Βασιλική και την Λίτσα, που και αυτές με τη σειρά τους του χάρισαν έξι εγγόνια όλα μαζί. Ο παππούς μου ήταν τυχερός επειδή έζησε να δει όλα τα εγγόνια του και η αδελφή μου κι εγώ ήμασταν τυχερές που ήταν ο παππούς στη ζωή μας. Μας μεγάλωσε σαν κόρες του και γι' αυτό τον αγαπάμε και τον θεωρούμε πατέρα μας.

Για όλους αυτούς τους λόγους ο παππούς μου ήταν άξιος άντρας, σύζυγος, πατέρας, παππούς, αδελφός, θείος, ξάδερφος και φίλος. Όμως για όλους αυτούς τους λόγους είμαστε και λυπημένοι σήμερα. Αλλά δεν πρέπει να είμαστε. Ο Θεός έδωσε στον παππού μου τόσα, και τώρα του έδωσε το καλύτερο δώρο απ' όλα, τον πηρε κοντά του.

Για εμένα ο παππούς μου ήταν και είναι ο άγγελός μου και πάντα θα ζουν στην ψυχή μου και στη σκέψη μου οι ιστορίες του, οι συμβουλές του, και τα παραδείγματα της ζωής του.

Όλοι πρέπει να μάθουμε από αυτόν να αγαπάμε αλλήλους, να είμαστε φιλότιμοι και πάντα να έχουμε δυνατή πίστη στο Θεό.

I love you παππού, επιτέλους ήρθες πίσω στα ελατάκια σου. Να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Μαρία Χανάκης

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΚΑΝΟΣ

Ένας καλός και αξιαγάπητος Κερασιώτης, ο **Θεόδωρος Γκάνος**, που διέμενε και εργαζόταν για πολλά χρόνια στις ΗΠΑ, έκλεισε για πάντα τα μάτια του, σε ηλικία 89 περίπου ετών. Η σορός του, κατά τη σφοδρή του επιθυμία να επανέλθει στην πατρίδα, μεταφέρθηκε στην Κερασιά, όπου μετά τη νεκρώσιμη ακολουθία αναποθέθηκε στο κοιμητήριο του Αγίου Αθανασίου.

Ο Θεόδωρος γεννήθηκε στην Κερασιά, ένα χωριό που αγάπησε και λάτρεψε. Ένα χωριό που τον μεγάλωσε και τον ανάθρεψε και φύτεψε βαθιά στην ψυχή του την Ελληνική παράδοση και το εθνικό μεγαλείο. Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής εργάστηκε σκληρά με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας για την εξοικονόμηση της βασικής τροφής που κατά κύριο λόγο ήταν το αραποσίτικο ψωμί. Και μετά την Κατοχή εντάχθηκε στην Αστυνομία Πόλεων και υπηρέτησε στην Αστυνομική Διεύθυνση Πατρών, όπου κατά τη διάρκεια της εκεί υπηρεσίας του, εκτέλεσε στο αμέριστο καθήκον του.

Γρήγορα όμως εγκατέλειψε το αστυνομικό επάγγελμα και μετανάστευσε στις ΗΠΑ, πιστεύοντας ότι εκεί με την τιμία εργασία του θα εξοικονομούσε περισσότερα χρήματα για την κάλυψη των αναγκών του. Και

πράγματι, έτσι έγινε! Ύστερα από σκληρή, συνεχή και επίπονη εργασία και με την πάροδο του χρόνου και με πολλές ατυχίες και αποτυχίες, ο Θεόδωρος κατάφερε να αποκτήσει τα όσα έβαλε στο μυαλό του, να γίνει επαρκής από πλευράς οικονομικών παροχών και να σκεφθεί ότι είναι καιρός να δημιουργήσει οικογένεια. Έτσι και έγινε...

Η επιλογή της συζήγου του ήταν ό,τι το καλύτερο και για τους δύο. Συμφώνησαν απόλυτα και πορεύτηκαν στο βίο τους με αγάπη, φιλική διάθεση και απόλυτη εμμονή σε βασικές αρχές και αδιάσπαστους οικογενειακούς δεσμούς. Και ευτύχησαν όταν απόκτησαν δύο κόρες, οι οποίες με τη φροντίδα και την αγάπη των γονιών, απομακρύνθηκαν από το ψεύδος και τις αναλήθειες, εναγκαλίθηκαν την πορεία της αρετής, της αλήθειας και των ηθικών διδαγμάτων και με τη σειρά τους απόκτησαν πέντε ανήψια, τα οποία χαροποίησαν τον παππού και τη γιαγιά και τους κατέστησαν περισσότερο ευτυχισμένοι και ευδαιμόνους.

Ο Θεόδωρος, πέρα από την επιτυχή ολοκλήρωση των οικογενειακών σκοπών, στόχων και επιδιώξεών του, υπήρξε και ένας γνήσιος λάτρης της Κερασιάς. Αγάπησε με πάθος το χωριό και τους κατοίκους του,

(Συνέχεια στη σελ. 4)

Προσφορές και εισιτήσεις

Δωρεές στο Σύλλογο

1. Ζούκος Αντώνιος € 20
2. Παπατσούρης Κων/νος € 10
3. Μακρή Κων/να € 50
4. Γκάνου Όλγα € 20
5. Κουρεμέτζας Αθανάσιος € 20
6. Μακρή Αγγελική € 40
7. Ζούκου Μαίρη € 20

Για την έκδοση της εφημερίδας «Η ΚΕΡΑΣΙΑ» του Ιουλίου και του Νοεμβρίου, καθώς και για τις κάρτες των Χριστουγέννων προσέ-

φεραν:

1. Χάρος Τάσος € 370
2. Γκάνος Νικηφόρος € 200
3. Καραδήμας Βασίλειος € 250
4. Θεοχάρης Νικόλαος € 150
5. Αλεξόπουλος Βασίλειος € 100
6. Γκάνος Ιωάννης € 50
7. Κοντός Αθανάσιος € 100
8. Πλάκα Δώρα € 100
9. Αντωνόπουλος Στέλιος € 300
10. Βρέττας Φώτης δωρεάν εκτύπωση καρτών, φακέλων, προσκλήσεων, σφραγιδών € 200
11. Χάρου Λαμπρινή δωρεάν η αγορά των χριστουγεννιάτικων καρτών € 170

Δωρεές εις μνήμη

Η **Ευθυμία**, σύζυγος του αποβιώσαντος **Θεοδώρου Γκάνου**, κάτοικος ΗΠΑ και οι κόρες του **Βίκυ** και **Λίτσα** προσφεραν στον Σύλλογό μας, στη μνήμη του συζύγου και πατέρα τους το ποσό των 100 €.

ΕΥΧΕΤΗΡΙΟ ΜΗΝΥΜΑ

Για τις αγίες αυτές ημέρες των Χριστουγέννων, εύχομαι σε κάθε οικογένεια, **Χρόνια Πολλά, Υγεία και Ευτυχία.**

Ας έχουμε μια χρονιά τόσο ειρηνική όσο και δημιουργική, ώστε να δοθούν λύσεις στα πολλά προβλήματα που απασχολούν τον τόπο μας.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Παλασκώνης Κων/νος
Δημ. Σύμβουλος Δήμου Δωριδός

«Η ΚΕΡΑΣΙΑ»

ΤΡΙΜΗΝΗ
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΚΕΡΑΣΙΩΤΩΝ ΔΩΡΙΔΑΣ

Ιδιοκτήτης
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΡΑΣΙΩΣΤΩΝ
ΔΩΡΙΔΑΣ

Αριστείδου 8 - 105 59 Αθήνα
Τηλ. 210 3234288
Fax: 210 3232504

Εκδότης-Διευθυντής
Βασίλειος Αλεξόπουλος
Κανδάνου 3 - 115 26 Αθήνα
Τηλ. 210 6927920

Συντάσσεται
από Τριμελή Επιτροπή
Βασίλειος Αλεξόπουλος
Στέλιος Αντωνόπουλος
Ιωάννης Γκάνος

Επιμέλεια Έκδοσης
Φώτης Βρέττας
E-mail: fotisvrettas@gmail.com

Φωτοστοιχειοθεσία
Σώτος Μάγγος
Ακαδημίου 17 - 104 36 Αθήνα
Τηλ./Fax: 210 5236330
E-mail: msotos@otenet.gr

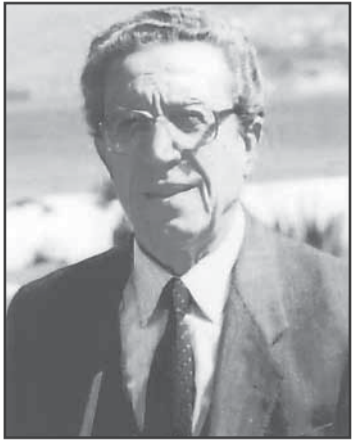
ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΧΑΡΗ
«ΑΠΟ ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ
Σελίδες από τη ζωή και την εκπαίδευση
στη διαδρομή του 20ού αιώνα»

Διατίθεται από τό Σύλλογο Κερασιωτών
Πληροφορίες από τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου
στο τηλέφωνο 210 3234288

Το αντίτιμο προσφέρεται
για την ενίσχυση του ταμείου του Συλλόγου

ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ Π. ΧΑΡΗ

«ΑΠΟ ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ»

Κώστας Χάρης

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και με πολλή χαρά και αγάπη υποδεχτήκαμε το νέο βιβλίο του Κώστα Π. Χάρη, επίτιμου Συμβούλου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, «**ΑΠΟ ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ: Σελίδες από τη ζωή και την εκπαίδευση στη διαδρομή του 20ού αιώνα**», εκδόσεις ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ, Αθήνα 2011.

Τα περιεχόμενα του βιβλίου αντλούνται από άμεσες προσωπικές εμπειρίες του συγγραφέα, ως εκπαιδευτικού σε επάλληλες βαθμίδες της υπηρεσιακής εκπαιδευτικής κλίμακας (ακόμα και ως μαθητή), αλλά και ως πολίτη. Και όπου ήταν δυνατό συνοδεύονται από σχετικά σύγχρονα κείμενα. Επισκεντρώονται στην εκπαίδευση, αλλά παραθέτονται μέσα στα ιστορικά κοινωνικοοικονομικά και πολιτικά τους πλαίσια, όπως αυτά διαμορφώθηκαν κάτω από την επίδραση καθοριστικών εσωτερικών πολιτικών καταστάσεων και καταλυτικών διεθνών γεγονότων και εξελίξεων του πολυτάραχου αιώνα που αφήσαμε πίσω μας. Γι' αυτό και αποτελούν αντικείμενο μεγάλου ενδιαφέροντος όχι μόνο του εκπαιδευτικού αλλά και του οιοδήποτε σκεπτόμενου πολίτη. Αυτές οι εμπειρίες-μαρτυρίες καταγράφονται με αντικειμενικότητα, εντιμότητα και λογοτεχνική δροσιά. Κι αυτό κάνει την ανάγνωση του βιβλίου νοηματικά εύπεπτη, ενδιαφέρουσα και ευχάριστη.

Τα περιεχόμενα του βιβλίου (Πρόλογος, 13 Κεφάλαια, Επίλογος) ταξινομούνται σε τέσσερα μέρη. Θα επιχειρήσω, σε πολύ αδρές γραμμές αναφορά σε καθένα από αυτά, όσο επιτρέπει ο περιορισμένος χώρος της εφημερίδας:

Το **Α' ΜΕΡΟΣ** (Κεφ. 1-3) αφιερώνεται στα «**Προπολεμικά χρόνια, όταν οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες σπάνιζαν για τους πολλούς**».

Στο μέρος αυτό, με δείγμα την Κερασιά και τα χωριά της ευρύτερης περιοχής, ο Κ. Χάρης αναφέρεται στις συνθήκες ζωής στις άγονες αγροτικές περιοχές της χώρας στα πριν από τον πόλεμο του 1940 χρόνια, καθώς επίσης στις συνθήκες της σχολικής εκπαίδευσης και γενικότερα της διαπαιδαγώγησης των παιδιών σ' αυτές. Συνεχίζοντας, αναφέρεται στις οικονομικά απαγορευτικές δυνατότητες πρόσβασης της πλειονότητας των παιδιών των περιοχών αυτών σε σχολεία πέρα από το δημοτικό, και στον μικροξενιτεμό, που αποτελούσε την κοινή μοίρα τους. Επισημαίνει τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν τα ανήλικα αυτά παιδιά στην ξενιτιά, σε καιρούς που δεν υπήρχε καμιά πρόνοια από άποψη εργατικής νομοθεσίας και τις ακόμα μεγαλύτερες γι' αυτά που θα διανοούνταν να φοιτήσουν και σε καμιά νυχτερινή επαγγελματική σχολή, στις μόνες που υπήρχαν τα χρόνια εκείνα. Στο σημείο αυτό αναφέρεται και στη δική του περίπτωση ως εργαζόμενου την ημέρα μαθητή του πρώτου νυχτερινού γυμνασίου στην Αθήνα και κατόπιν στη φρόιτησή του στη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία, με όραμα το ρόλο του δασκάλου στην υπηρεσία της εκπαίδευσης της νέας γενιάς και της ευρύτερης κοινωνικής προσφοράς.

Το **Β' ΜΕΡΟΣ** (κεφ. 4 και 5) έχει τον τίτλο: **Στα χρόνια των μεγάλων αναταραχών στη χώρα μας**.

Το πρώτο κεφάλαιο του μέρους αυτού (αριθ. 4) επιγράφεται: «**Μετά το έπος της Αλβανίας, η μαύρη Κατοχή (1941-44). Η ζωή κάτω από τον ξενικό ζυγό - Η Εθνική Αντίσταση - Τα σχολεία**».

Περιγράφει στο κεφάλαιο αυτό, με ζωηρά χρώματα, πρώτα πρώτα τη φοβερή πείνα το 1941-42 στα μεγάλα αστικά κέντρα, στην Αθήνα ιδιαίτερα –κατάσταση που την έζησε εκεί ο ίδιος ως σπουδαστής στην Παιδαγωγική Ακαδημία- αλλά και στην ύπαιθρο χώρα, επιστρέφοντας το 1942 στην Κερασιά και διοριζόμενος δάσκαλος στο Διχώρι. Περιγράφει στη συνέχεια την επιδείνωση της κατάστασης στην ύπαιθρο χώρα που προκλήθηκε από την απαγόρευση της μετακίνησης των προϊόντων από περιοχή σε περιοχή. Απαγόρευση από τη διορισμένη από τους Γερμανούς ελληνική κυβέρνηση για να διευκολύνονται οι κατακτητές να τα συγκεντρώνουν και να τα στέλνουν στην πατρίδα τους. Αναφέρεται επίσης σε ένα άλλο κακό που μαστίζε την ύπαιθρο χώρα την εποχή εκείνη, το όργιο της κλοπής και το δίκαιο του ισχυρότερου. Και τα δυο αυτά κακά εξέλιπαν με την εμφάνιση των πρώτων ανταρτικών ομάδων στις αρχές του 1943. Αυτό και η εξασφάλιση ελευθερίας στη μετακίνηση και

ανταλλαγή των προϊόντων έσωσαν επισιτιστικά τη σκλαβωμένη χώρα. Τις ενεργητικές αυτές συνθήκες ιδιαίτερα αξιοποίησαν οι Κερασιώτες. Διευκολύνθηκαν στη μεταφορά και ανταλλαγή της πατάτας τους με άλλα προϊόντα και στην ανάπτυξη του διαμετακομιστικού εμπορίου ανταλλαγών καπνού από την Υπάτη και αλατιού από το Μεσολόγγι, με καλαμπόκι από το Μόρνο και λάδι από την Άμφισσα. Οι δραστηριότητες αυτές τους εξασφάλισαν κάτι παραπάνω από επισιτιστική επάρκεια.

Όπως είναι επόμενο ο συγγραφέας αναφέρεται και στην Εθνική Αντίσταση στη Φοκίδα και στην ευρύτερη περιοχή της, στην οποία κατεξοχήν διαδραματίστηκαν, στα χρόνια εκείνα, τα σημαντικότερα γεγονότα της δραστηριότητας των αντιστασιακών οργανώσεων. Εκεί η μαζικότερη οργάνωση του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ – στην οποία πήρε και ο ίδιος μέρος - και η Κυβέρνηση των Βουνών, η ΠΕΕΑ., εκεί η οργάνωση ΕΚΚΑ με το 5/42 Σύνταγμα του Ψαρρού, εκεί για ένα διάστημα και ο ΕΔΕΣ του στρατηγού Ζέρβα.

Οι Κερασιώτες της εποχής εκείνης βίωσαν από κοντά τη δράση του αντάρτικου στην περιοχή: Βίωσαν τα αγαθά των θεσμών της τοπικής αυτοδιοίκησης και της λαϊκής δικαιοσύνης, τους οποίους οι ίδιοι δημοκρατικά αναδείκνυαν, και στο σύνολό τους πρόσφεραν βοηθητικές υπηρεσίες, ιδίως στις μετακινήσεις των εφοδίων των ανταρτών. Είχαν, επίσης την εθνική ικανοποίηση να ιδούν 120 Γερμανούς αιχμαλώτους των Ελασιτών, μετά τη φονική μάχη στις Καρούτες, τον Αύγουστο του 1944 να μεταφέρονται για φύλαξη στην Κερασιά, όπου έδρευε και η Αγγλική Αποστολή.

Δυστυχώς όμως, οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής βίωσαν και τις δύσμοιρες πλευρές του ανταγωνισμού και της αμοιβαίας καχυποψίας μεταξύ των οργανώσεων του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και της ΕΚΚΑ 5/42, καταστάσεις που οδήγησαν τελικά στη σύγκρουση και τη διάλυση του 5/42 Συντάγματος, στο Κλίμα Ευπαλίου, ατυχώς κατά ένα τρόπο απαράδεκτα φονικό.

Στο κεφάλαιο αυτό του βιβλίου ο συγγραφέας αναφέρεται και στην κατάσταση της εκπαίδευσης στα χρόνια της Κατοχής. Επισημαίνει τη μετακίνηση με απόσπαση των εκπαιδευτικών σε περιοχές είτε των αστικών κέντρων, όπου γινόταν και κάποια διανομή τροφίμων, είτε σε περιοχές γεωργικά παραγωγικές, όπου μπορούσαν να επιλύσουν στοιχειωδώς το επισιτιστικό πρόβλημα των οικογενειών τους. Σε περιοχές που είχαν περιέλθει στην κυριαρχία των αντάρτικων οργανώσεων η κατοχική κυβέρνηση κατέλυσε τα δημόσια ταμεία και τη μισθοδοσία των εκεί υπαλλήλων. Αυτό συνέβη και στη Φοκίδα. Ο Κ. Χάρης διατήρησε το σχολείο της Κερασιάς σε λειτουργία, χωρίς μισθό, και επιπλέον, με τον επίσης Κερασιώτη φιλόλογο Θανάση Πλάκα, λειτούργησαν το 1943-44, χωρίς αμοιβή, ένα φροντιστηριακό τμήμα για 25 περίπου παιδιά των διάφορων τάξεων του Γυμνασίου (ανάμεσά τους και 5-6 από γειτονικά χωριά), τα οποία έδωσαν εξετάσεις σε Επιτροπή του δημοσίου και κέρδισαν τη σχολική χρονιά. Ο ίδιος δίδαξε στο τμήμα αυτό τα φυσικομαθηματικά.

Το επόμενο κεφάλαιο (αριθ. 5) επιγράφεται «**Στα θλιβερά χρόνια του εμφυλίου**» και αναφέρεται σ' αυτό που απηχεί ο υπότιτλος του «**Ένα δύσκολο οδοιπορικό σε σχολεία και στο στρατό με πρωτόγνωρες εμπειρίες σε απρόσμενες συγκυρίες**». Ιδιαίτερο δύσκολο εξαιτίας και του «**στιγμάτος**» ή «**αμαρτήματος**» της συμμετοχής του στην εθνική αντίσταση μέσα από τις γραμμές του ΕΑΜ.

Ακολουθεί το **Γ' ΜΕΡΟΣ: «Καταστάσεις ομαλότερες αλλά όχι και ανέμελες»** (κεφ. 6-8)

Ο συγγραφέας καταθέτει εμπειρίες του από τη φρόιτησή του στη **Μετεκπαίδευση Δασκάλων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**, την επιλογή του από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό και την αποδοχή του για φρόιτησή **στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου, Σκωτία (1952-55)**. Καταγράφει τα περιεχόμενα των τριετούς φρόιτησης σπουδών του Πανεπιστημίου για τους μεταπτυχιακούς τίτλους Diploma in Education και Master's degree in Education, ισοδύναμου και με ένα Master of Arts in Psychology, τους οποίους απέκτησε με διάκριση. Σχολιάζει το εύρος και το ποιοτικό επίπεδο των σπουδών αυτών, και την αυστηρότητά τους, δεδομένου ότι η βάση είναι «**λίαν καλώς**» (B' plus) και δεν προβλέπεται επανεξέταση ούτε σε ένα μάθημα!

Στη συνέχεια παραθέτει τις εμπειρίες από την υπηρεσία του ως **Καθηγητή και Διευθυντή Παιδαγωγικών Ακαδημιών (1955-65)** και σχολιάζει τις ανεπαρκείς συνθήκες λειτουργίας τους, αλλά και το εξαιρετικό σε ήθος και πνευματικό επίπεδο των σπουδαστών που προσέρχονταν σ' αυτές για το διδασκαλικό λειτουργήμα. Κι αυτό κυρίως «**χάρη**» στην οικονομική αδυνα-

μία αξιολόγηση κατά τα άλλα νέων της επαρχιακής χώρας να φοιτήσουν σε δαπανηρότερες σχολές μακρύτερης διάρκειας στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Ακολουθεί το τελευταίο και μακροσκελέστερο **Δ' ΜΕΡΟΣ** του βιβλίου που φέρει τον τίτλο: «**Εκπαιδευτικές εμπειρίες από θέσεις γενικότερης και μεγαλύτερης προσωπικής ευθύνης**» (κεφ. 9-13).

Καταρχήν αναφέρεται στην επιλογή και την υπηρεσία του ως συμβούλου **στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (1965-67)**, με κύρια καθήκοντα του προέδρου του Τμήματος για την Α' /βάθμια εκπαίδευση, επιφορτισμένου και με την εποπτεία της λειτουργίας των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Αναφέρεται στην κακόπιστη κριτική, την εποχή εκείνη, του συντηρητικού πολιτικού και ακαδημαϊκού κατεστημένου της χώρας κατά της προοδευτικής εκείνης μεταρρύθμισης του Ν.4379 /1964 και κατά των μελών του επιτελικού της οργάνου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Καταγράφει τα κυριότερα έργα του Π.Ι. και την κατάργησή του από τη Χούντα.

Ακολουθούν η **απόλυση του από την υπηρεσία** και η απαγόρευση να μεταβεί στον Καναδά, όπου είχε πρόσκληση για μια θέση Εταίρου καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Βανκούβερ (συνέπειες κι αυτές του «αμαρτήματος» του της συμμετοχής στην Εθνική Αντίσταση). Αναφέρεται ακόμα στις προσπάθειές του για εργασιακή απασχόληση στα εκτός υπηρεσίας επτά χρόνια της Δικτατορίας.

Αμέσως μετά την πτώση της Χούντας ο Κ. Χάρης καλείται εσπευσμένως από το Υπουργείο Παιδείας (Υπουργός Ν. Λούρος, υφυπουργός Δ. Τσάτσος) να οργανώσει την αντικατάσταση των σχολικών βιβλίων της Δικτατορίας. Αποκαθίσταται στην υπηρεσία και στη διετία 1974-76, μέχρι να συγκροτηθεί το ΚΕΜΕ, επιφορτίζεται, επικεφαλής μιας μικρής ομάδας συναδέλφων συνεργατών του, με τη **γνωμοδότηση και αντιμετώπιση των μειζόνων σχολικών θεμάτων της γενικής εκπαίδευσης**.

Στη συνέχεια του βιβλίου καταγράφει τις εμπειρίες της αποστολής του (1976-80) για την αναδιοργάνωση της **εκπαίδευσης των παιδιών των Ελλήνων μεταναστών στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης**: εκπόνηση ευέλκτων σχεδίων διγλώσσων τάξεων και συνεργασία με τις εκπαιδευτικές αρχές των χωρών υποδοχής για εφαρμογή τους, εκπόνηση αντίστοιχων αναλυτικών προγραμμάτων για τα ελληνόγλωσσα μαθήματα, έναρξη έκδοσης ανάλογων βιβλίων και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Τέλος αναφέρεται στη μετά τη συνταξιοδότησή του προσφορά των υπηρεσιών του στο Υπουργείο Παιδείας ως **ειδικού συμβούλου του Υπουργού Απόστολου Κακλαμάνη (1982-85)**, Παράλληλα και ως εκπροσώπου του Υπουργείου στις Επιτροπές Εκπαίδευσης του διεθνούς Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, και της ΕΟΚ, της Επιτροπής Εκπαίδευσης της οποίας διατέλεσε και πρόεδρος κατά την προεδρία της ΕΟΚ από την Ελλάδα (1983). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα θέματα συζητήσεων και εφαρμογών στην Επιτροπή Εκπαίδευσης της ΕΟΚ και η συμμετοχή της χώρας μας σε αυτές.

Συνοψίζουμε:

Από τα βιβλία αυτό του Κώστα Χάρη κατορθώσαμε να παρουσιάσουμε ορισμένες μόνο πτυχές της διαδρομής του στη ζωή και την εκπαίδευση, στο πέρασμα του 20ού αιώνα. Πτυχές, ωστόσο, πολύ ενδιαφέρουσες, συγκινητικές, μερικές συγκλονιστικές, διδακτικές και σημαντικοί σταθμοί προσφοράς σε καιρία εκπαιδευτικά θέματα.

Οι εκτιθέμενες στο βιβλίο εμπειρίες ξεκινούν από αυτές του μαθητή του δημοτικού μιας άγονης αγροτικής περιοχής, που οδεύει προς το σχολείο με τη «**μαρούδα**» και μέσα της τα φτωχά μαθητικά εφόδια: το αναγνωστικό, μια πλάκα, ένα τετράδιο και μισό μολύβι, φορτωμένη όμως στους ώμους ενός μικρού οδοιπόρου που διψάει για γράμματα και μάθηση. Ακολουθούν οι εμπειρίες του έφηβου πλέον οδοιπόρου που παλεύει προσπαθώντας να συνδυάσει, μέσα σε πλήθος δυσκολιών, το διπλό μόχθο: της βιοπάλης για επιβίωση και της παράλληλης φρόιτησης σε νυχτερινό γυμνάσιο για μόρφωση, ακολουθώντας πάντα πιστά το δρόμο της ζωής που τιμά τον Άνθρωπο.

Ακολουθούν κατόπιν οι εμπειρίες από την υπηρεσία του ως δασκάλου στην ορεινή Δωρίδα στα δύσκολα χρόνια της Κατοχής. Αναφέρεται ιδιαίτερα στην άμισθη εκπαιδευτική προσφορά των υπηρεσιών του στα παιδιά του δημοτικού σχολείου του χωριού του, που δεν είχε δάσκαλο, αλλά και σε μαθητές του γυμνασίου, αφού και το κοντινότερο γυμνάσιο του Λιδωρικίου ήταν κλειστό. Συγχρόνως οργανώνει και συσσίτιο για παιδιά

(Συνέχεια στη σελ. 4)

ΠΕΡΙ ΕΠΑΝΑΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΔΩΡΙΔΑΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

Ξανά καταφύγιο στα βουνά;

Στην πραγματικότητα έχει ήδη αρχίσει η επιστροφή του πληθυσμού από την Αθήνα προς την επαρχία. Η αυτονομία στην παραγωγή της τροφής, τα φθηνότερα ενοίκια, το καταφύγιο της πατρικής περιουσίας, το φυσικό περιβάλλον οδηγούν ξανά τους ανθρώπους στα χωριά και τις μικρές πόλεις. Μπορεί όμως η Δωρίδα να προσφέρει στους κατοίκους της ό,τι χρειάζονται σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις της ζωής;

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα αυτό, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το ηπειρωτικό κλίμα δεν είναι εξ ορισμού απαγορευτικό για την ανθρώπινη κατοίκηση και ευημερία. Η Ελβετία, για παράδειγμα, είναι μια χώρα κατεξοχήν ορεινή, με δύσκολους χειμώνες, που όμως παρέχει στους πολίτες της μια άνετη οικονομικά ζωή και συντηρεί έναν πυκνό πληθυσμό. Ακόμα και στη χώρα μας, ορεινοί τόποι που επένδυσαν στην πολιτιστική και αρχιτεκτονική τους κληρονομιά, όπως τα Ζαγοροχώρια, μπορούν να παράγουν ένα εισόδημα που καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες, παρόλο που είναι γεωγραφικά απομονωμένοι.

Οι λόγοι που οδήγησαν στην εγκατάλειψη του ορεινού χώρου έχουν στις μέρες μας εκλείψει - υπάρχουν πλέον τα μέσα, ώστε οι άνθρωποι να ζήσουν ξανά στα βουνά με κάποια άνεση. Η εποχή που οι παππούδες μας επιβίωναν σε χωριά χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα και δρόμους ανήκει πλέον στο παρελθόν. Χρησιμοποιώντας τη νέα τεχνολογία οι ορεινοί πληθυσμοί μπορούν να πετύχουν έναν υψηλό βαθμό ενεργειακής και διατροφικής αυτονομίας, χωρίς να κάνουν συμβιβασμούς στην ποιότητα ζωής τους.

Απαιτούνται όμως ορισμένες συνθήκες, ώστε τα ορεινά χωριά της Δωρίδας να γίνουν ελκυστικά ως τόπος μετεγκατάστασης. Μια βασική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη σχολείων. Η πικρή αλήθεια είναι ότι η πολιτεία αθετεί τη συνταγματική της υποχρέωση για παιδεία προς τους κατοίκους των ορεινών χωριών. Υπάρχουν κάτοικοι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την ορεινή Δωρίδα, επειδή τα παιδιά τους φτάνουν σε ηλικία που πρέπει να πάνε στο Δημοτικό- αντίστοιχα αποθαρρύνεται και η εγκατάσταση των νέων γονιών. Στην περίπτωση μιας οικογένειας που αποφασίζει να εγκατασταθεί στην Αρτοτίνα, για παράδειγμα, θα πρέπει τα παιδιά να μετακινούνται τέσσερις ώρες την ημέρα σε ορεινό δρόμο προκειμένου να πάνε σχολείο. Στην πράξη, είναι αδύνατο για τους μαθητές να εκπληρώσουν την υποχρεωτική τους εκπαίδευση, με αποτέλεσμα το κράτος να απαγορεύει την εγκατάσταση πληθυσμού στο δημοτικό διαμέρισμα Βαρδουσίων. Στην εποχή μας υπάρχουν λύσεις για την εκπαίδευση απομακρυσμένων πληθυσμών. Οι προηγμένες χώρες χρησιμοποιούν σ' αυτές τις περιπτώσεις έναν συνδυασμό από μαθήματα στο σπίτι και εξ αποστά- σεως εκπαίδευση. Είναι ένα ζήτημα που οφείλουν να επιληφθούν οι κατά τόπους εκλεγμένοι αντιπρόσωποι.

Αν λυθεί το πρόβλημα της έλλειψης σχολείων, βελτιωθεί το οδικό δίκτυο και προστατευθεί η φύση και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, η περιοχή της Δωρίδας μπορεί ξανά να αποκτήσει μόνιμο και σταθερό πληθυσμό, που να βιοπορίζεται από τον πεζοπορικό και φυσιολατρικό τουρισμό, από τον κυνηγετικό τουρισμό και από την ορθολογική εκμετάλλευση των πλούσιων δασών και των υδάτων της. Τότε η Δωρίδα θα μπορέσει και πάλι να αποτελέσει καταφύγιο για τους ανθρώπους της και έναν ευχάριστο προορισμό για τους επισκέπτες της.

Κώστας Γιαννίρης

Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΚΑΝΟΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 2)

υπήρξε ένα από τα φιλικότερα μέλη του Συλλόγου μας και πρόσφερε απλόχερα κατά περιόδους, αξιόλογα χρηματικά ποσά για τους σκοπούς του Συλλόγου και τον εξοπλισμό του Ναού του Αγίου Γεωργίου, χωρίς βέβαια να παύσει ποτέ να καταβάλλει και την ετήσια χρηματική σου συνδρομή.

Γενικότερα, ο Θεόδωρος έκλεισε μέσα στην ψυχή του, μαζί με το χωριό του, και την Ελλάδα με τη θρησκεία της, την ιστορία και την παράδοσή της. Και ως άνθρωπος γενικότερα, διακρί- θηκε για אתην ευγένεια, την καλωσύνη, την ηπιότητα και την ολόθερμη αγάπη και τη φροντίδα ως σωστός και τρυφερός σύζυγος, ως στοργικός πατέ- ρας και ως ευχάριστος και αξιολύπητος παππούς. Έτσι έφυγε από τη ζωή, με την ευλογία του Θεού και την υπέρμετρη αγάπη των μελών της οικογένειάς του.

«Η ΚΕΡΑΣΙΑ» και το Δ.Σ. του Συλλόγου μας, μαζί με τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μας προς τον αποβιώσαντα και μαζί με τα θεομά μας συλλυπητήρια στη σύζυγο, τα παιδιά και τα ανήψια, τον αποχαιρετούμε και ευχόμαστε να είναι αιώνια η μνήμη του!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΧΑΡΗ

**Για την προσφορά στο Σύλλογό μας
σημαντικού αριθμού αντιτύπων
του εκδοθέντος βιβλίου του με τίτλο:
«ΑΠΟ ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ
ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ»**

Ο Κώστας Χάρης, γέννημα και θρέμμα της Κερασιάς, είναι ο Δάσκαλος, ο πτυχιούχος ανωτάτων Σχολών του εσωτερικού και του εξωτερικού, ο συγγραφέας παιδαγωγικών και διδακτικών βιβλίων. Με την ευσυνειδητη εργασία του, με την καθαρότητα λόγου, την ορθή σκέψη και τη γραφή του, με τη βαθιά του επιστημονική κατάρτιση και με την εμμονή του στην οργάνωση και λειτουργία μιας παιδείας αντάξιας του Ελληνικού ιδεώδους και της εθνικής μας καταγωγής, αξιώθηκε να κατακτήσει υψηλότατα εκπαιδευτικά αξιώματα τα οποία υπηρέτησε με ακριβή συνέπεια και υψηλή ευθύνη. Έτσι, από βαθμίδα σε βαθμίδα ανέβηκε την κλίμακα: Δάσκαλος, καθηγητής και Δ/ντής παιδαγωγικών σχολών, μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μέλος του Ανωτάτου Εκπ/κού Συμβουλίου και τέλος, ανάληψη της οργάνωσης και λειτουργίας των σχολείων της Δυτικής Ευρώπης, όπου φοιτούν παιδιά των Ελλήνων μεταναστών. Στη θέση αυτή που είναι πολύ σπουδαία και υψηλή, αλλά και η τελευταία της σταδιοδρομίας του, πρόσφερε το μεγαλύτερο και πιο σημαντικό έργο για το οποίο και αμείφθηκε με εύφημη μνεία από τον Υπουργό Παιδείας.

Ο Κώστας Χάρης και όταν έγινε συνταξιούχος δεν έπαυσε ούτε μια στιγμή να αρθρογραφεί, να συνεχίζει τις μελέτες του, να παρακολουθεί την εξέλιξη και την πρόοδο της Εκπαίδευσης και να ασχολείται με τη συγγραφή ανάλογων βιβλίων. Ανάμεσα στα άλλα βιβλία του είναι και αυτό που φέρει τον αναγραφόμενο τίτλο στην επικεφαλίδα του ευχαριστηρίου μνημάτος, το οποίο πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να αναγνωσθεί από όλους τους Κερασιώτες, γιατί, κατά ένα σημαντικό μέρος αναφέρεται στο χωριό μας, το οποίο αγάπησε με όλη την ψυχή του ο συγγραφέας και που δεν έπαυσε ποτέ να επισκέπτεται και να προσφέρει τη βοήθειά του. Οι διάφορες περιγραφές, όπως το θαυμάσιο τοπίο, τα σπίτια, οι εργασίες των κατοίκων και οι σχέσεις τους, ο πόλεμος του '40, η γερμανική Κατοχή, ο εμφύλιος και ένα πλήθος άλλων πληροφοριών και γεγονότων θα πρέπει να τα γνωρίζουμε όλοι μας.

Όσον αφορά την προσφορά του, ο συγγραφέας χορηγεί ένα μεγάλο αριθμό αντιτύπων του βιβλίου, που αναφέραμε, στο Σύλλογό μας με προορισμό να διατεθούν σε λογική τιμή στα μέλη του Συλλόγου και το ποσό που θα εισπραχθεί να διατεθεί για την απάλειψη ενός μέρους του χρέους του Συλλόγου μας και για τη συνέχιση της έκδοσης της εφημερίδας μας.

Για την παραπάνω προσφορά, ευεργεσία και δωρεά, εμείς τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου και -όπως πιστεύουμε- όλοι οι Κερασιώτες, τιμούμε βαθύτατα τον Μεγάλο Δάσκαλο Κώστα Χάρη, εκφράζουμε τις πιο ειλικρινείς και βαθιές ευχαριστίες μας και ευχόμαστε με όλη μας την ψυχή να διατηρεί την υγεία του, να έχει τις δυνάμεις του και να συνεχίζει να ασχολείται με το εκλεκτό του έργο, το οποίο με πολλή αγάπη και λατρεία εναγκαλιόθηκε.

«ΑΠΟ ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΕΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥ»

(Συνέχεια από τη σελ. 3)

που είχαν πρόβλημα ανεπάρκειας της διατροφής, ενώ παράλληλα προσφέρει και τις υπηρεσίες του στην Εθνική Αντίσταση. Ακολουθούν, λίγο αργότερα, οι πικρές εμπειρίες του από την υπηρεσία του σε σχολεία και στο στρατό, στη θλιβερή περίοδο του Εμφυλίου.

Μετά τα δύσκολα αυτά χρόνια για όλους στην πατρίδα, ο Κώστας Χάρης ξαναρχίζει ακούραστος την πορεία για ανώτερα εφόδια και προσφορές. Από τη Μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, με τον πρώτο διαγωνισμό του ΙΚΥ, κερδίζει υποτροφία για σπουδές στο Εξωτερικό και αποφοιτά με διακρίσεις με ανώτερα μεταπτυχιακά προγράμματα του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Επιστρέφοντας εργάζεται για δέκα χρόνια ως καθηγητής και διευθυντής Παιδαγωγικών Ακαδημιών, μεταλαμπαδεύοντας, ευμέθοδα και με πολλή αγάπη, τις νεότερες επιστημονικές γνώσεις στους νέους δασκάλους και πάνω απ' αυτό την αγάπη τους για το λειτούργημα.

Ως σύμβουλος, στη συνέχεια, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου συμβάλλει αποφασιστικά στις εκπαιδευτικές καινοτομίες της ιστορικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης των Γ. Παπανδρέου- Ευ. Παπανούτσου του 1964, ιδιαίτερα στον εκσυγχρονισμό των αναλυτικών προγραμμάτων των σχολείων και των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, στην έκδοση νέων σχολικών βιβλίων, στην κατάρτιση και επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Απολυμένος από την υπηρεσία στα επτά χρόνια της Χούντας, στάθηκε αξιοπρεπώς ασυμβίβαστος, παρά τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία βρέθηκε με 5μελή οικογένεια. Και μόλις επανήλθε στην υπηρεσία, ανασκουμπώθηκε και πάλι άοκνα στην υπηρεσία της εκπαίδευσης από θέσεις σοβαρών πρωτοβουλιών και υψηλής ευθύνης, τόσο στο Υπουργείο Παιδείας, όσο και στην αποστολή για την οργάνωση της εκπαίδευσης των παιδιών των Ελλήνων μεταναστών στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Κι ενώ συνταξιοδοτείται, προσκαλείται και πάλι στο Υπουργείο Παιδείας ως ειδικός σύμβουλος και ευχαρίστως προσφέρει πολύτιμες γνωμοδοτικές και νομοθετικές υπηρεσίες. Παράλληλα εκπροσωπεί το Υπουργείο σε διεθνείς οργανισμούς και ιδιαίτερα στις συνόδους της Επιτροπής Εκπαίδευσης της ΕΟΚ, της οποίας και προεδρεύει το 1983.

Χαρακτηριστικές είναι και οι τελικές επίσημες αναγνωρίσεις της προσφοράς του στην κοινωνία και την Πολιτεία, από μέρους των πολιτικών ηγεσιών του Υπουργείου Παιδείας:

Ο Γεώργιος Ράλλης του αποστέλλει συγχαρητήριο τηλεγράφημα στη Γερμανία (22-4-1977):

«Έχοντας υπόψη, τις αξιόλογες και συνεχείς διαπραγματεύσεις για την επιτυχή προώθηση των θεμάτων Εκπαίδευσης των Ελληνοπαίδων της ομόσπονδης χώρας της Βάδης- Βυρτεμβέργης και της Δυτικής Γερμανίας γενικότερα Σας εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και την πλήρη ικανοποίησή μας

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΑΛΛΗΣ»

Απόσπασμα από επιστολή του Απόστολου Κακλαμάνη (30-9-1985):

«Αγαπητέ κ. Χάρη,

[.....] Κλείνοντας επιθυμώ να σας συγχαρώ και να σας ευχαριστήσω ως υπουργός Παιδείας για το τεράστιο και πολύμορφο έργο που προσφέρατε με εναισθησία και αγάπη στα Ελληνόπουλα στην πατρίδα, αλλά και στα μεταναστούπουλά μας στη Δυτ. Ευρώπη, έργο πραγματικά εθνικό, για το οποίο πρέπει να αισθάνεστε περήφανος και άξιος ιδιαίτερου σεβασμού από όλους όσοι γνωρίζουν και ενδιαφέρονται όχι μόνο για τα προβλήματα της Παιδείας, αλλά και για τις εθνικές προεκτάσεις, θετικές ή αρνητικές, που έχει ο χειρισμός μερικών από αυτά..

Με θερμές ευχές για υγεία και συνεχή πνευματική προσφορά

Φιλικά,

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ»

Τα περιεχόμενα του βιβλίου αυτού απηχούν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του συγγραφέα: την αντικειμενικότητα, την υπευθυνότητα, τη δικαιοσύνη, την ανεξικακία, τη συγκατάβαση, την ανθρωπιά, τη φιλική συμπαράσταση, την αγάπη για το παιδί και τον συνάνθρωπο, την ακάματη διάθεση κοινωνικής προσφοράς. Χαρακτηριστικά όλα αυτά του φωτισμένου Δασκάλου, που αποτέλεσε πρότυπο ζωής και δράσης για πολυάριθμους μικρούς και μεγάλους μαθητές του για τους συνεργάτες του και για το πλήθος των εκπαιδευτικών που εργάστηκαν κάτω από την καθοδήγησή του.

Προσωπικά είχα την ευτυχία να τον έχω δυο φορές δάσκαλο: στο δημοτικό σχολείο Κερασιάς και στη Μετεκπαίδευση Δασκάλων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, και βέβαια, καθότι Κερασιώτης, πολλές ευκαιρίες να τον γνωρίσω από πολύ κοντά. Όλοι οι μαθητές του τον ευγνωμονούμε, γιατί **μας δίδαξε να ακολουθούμε τους δρόμους που τιμούν τον Άνθρωπο.**

Συνιστούμε το βιβλίο, ιδιαίτερα στους νέους. Και στους εκπαιδευτικούς, βέβαια.

Στον Κώστα Χάρη, ειδικότερα, ευχόμαστε ολόψυχα υγεία, μακροήμερευση και συνέχιση της προσφοράς του στην εκπαίδευση της χώρας μας.

Σπύρος Ευαγγελόπουλος

Υ.Γ. Μόλις έλαβα και δεύτερο νέο βιβλίο του Κώστα Χάρη και τον ευχαριστώ. Έχει τον τίτλο «**Από την Ψυχοπαιδαγωγική Θεωρία στην Εκπαιδευτική Πράξη**» (εκδ. GUTENBERG, Αθήνα 2011) και κρίνεται πολύτιμο ως βοήθημα για το δάσκαλο και τον καθηγητή, αλλά σε πολλά μέρη του χρήσιμο και για γονείς.